

העוררת: **תלמוד תורה דרך האבות (ע"ר 580-494-862)**
ע"י ב"כ עוה"ד רז, מורג, טישלר ואח'
מרחוב יגאל ידין 35, מודיעין
טל': 08-8539020 ; פקסימיליה: 08-8539030

- נגד -

המשיב: **מדינת ישראל – משרד החינוך**
באמצעות הלשכה המשפטית של משרד החינוך
רחוב דבורה הנביאה 2, ירושלים
טלפון: 02-5603740 ; פקסימיליה: 02-5603840

החלטה

עמותת תלמוד תורה דרך האבות (להלן – "העוררת") הגישה את הערר שבפנינו כנגד החלטת המנהל הכללי של משרד החינוך, מר שמואל אבואב (להלן – "המנכ"ל"), מיום י"א תשרי תש"ף (10/10/2019) שעניינה בסמל מוסד 761239.

לאחר שקראנו את טיעוני הצדדים בכתב, ואת המסמכים שצורפו להם, ולאחר ששמענו את טענות הצדדים בדיון שהתקיים ביום י"ח כסלו תש"ף (16.12.2019) **החלטנו לדחות את הערר.**

העוררת היא עמותה שמפעילה גני ילדים בגוש עציון ברישיון משרד החינוך. בין היתר מפעילה העוררת שלושה גני ילדים מופרדים **לבנים** ברוח תורנית בפיקוח המחוז החרדי. לטענת העוררת, לקראת שנת הלימודים תש"ף העלו הורים בגוש עציון את הרצון לפתוח גן מופרד **לבנות** בשכבות הגיל 3 ו-4, שייתן מענה חינוכי להורים המבקשים חינוך תורני מופרד לבנות. העמותה הפעילה בעבר גן לבנות בשם "דרך שרה" ביישוב אלעזר, אולם במשך שנים הוא לא היה פעיל, והצורך לגן מופרד לבנות שב והתעורר לאחרונה. העוררת איתרה מבנה מתאים לגן רק בחודש יולי 2019 וביום 14/7/2019 היא חתמה על הסכם שכירות ביחס למבנה ברחוב ארץ הצבי 27 ביישוב בת-עין.

ביום 17/7/2019, קרי – כשלושה חודשים לאחר המועד הקבוע להגשת בקשות על פי נהלי המשיב וכחודש וחצי לפני פתיחת שנת הלימודים - הגישה העוררת בקשה לפתוח גן ילדים חדש ביישוב בת-עין. כעולה מן החומר שבפנינו, הבקשה הוגשה על פי כתובת "כללית" – "רחוב בת-עין 1", בעוד חוזה השכירות וטופס התאמת תשתית שצורפו לבקשה מתייחסים לכתובת הנכס עצמו, שהושכר רק בסמוך לפני הגשת הבקשה: רחוב ארץ הצבי 27, בת-עין.

החלטת המנכ"ל

בהחלטתו, **דחה** המנכ"ל, מכוח הסמכות שבסעיף 4 לחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט-1969 (להלן – "חוק הפיקוח" או "החוק"), את בקשת העוררת לקבל רישיון לפתוח גן ילדים חדש בשנת הלימודים תש"ף, מן הטעם

שהעוררת הגישה את בקשתה באיחור והיא אינה עומדת בתנאי הנוהל שעניינו הגשת בקשות חריגות באיחור, ומכיוון שמסמכים שהעוררת הגישה נמצאו לא שלמים או לא תקינים, כלהלן:

- "החלטתי לדחות את בקשתכם למתן רישיון בהתאם לסעיף 4(ב) לחוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט – 1969 מהטעמים הבאים:
1. הבקשה לקבלת רישיון הוגשה במועד מאוחר (17.7.2019) ואינה עומדת בדרישות נוהל חריגים.
 2. טופס הבקשה להכרה שהוגש אינו תקין – מתייחס לסמל גן אחר (376921).
 3. חוזה השכירות שהוגש אינו תקין – הכתובת המצויינת בחוזה השכירות אינה תואמת לכתובת עליה הוגשה הבקשה לקבל רישיון.
 4. טופס התאמת תשתית שהוגש אינו תקין – הכתובת המצויינת על גבי הטופס אינה תואמת לכתובת עליה הוגשה הבקשה לקבל רישיון.
 5. לא הוגש מכתב הסבר להגשה מאוחרת ממנהל אגף החינוך ברשות.
- לאור האמור לעיל, החלטתי שלא לאשר את פתיחת המוסד לשנה"ל תש"ף."

כנגד החלטה זו הוגש הערר שבפנינו.

תמצית טענות הצדדים

טענות העוררת

כאמור, העוררת מפעילה גני ילדים ברישיון המשיב בגוש עציון. העוררת הגישה בקשה לפתוח גן ילדים חדש לבנות בשכבות הגיל 3 ו-4, ביישוב בת-עין. לבקשה צירפה העוררת מכתב תמיכה ממנכ"לית המועצה האזורית גוש עציון וממזכיר היישוב בת-עין. לטענת העוררת החלטת המנכ"ל הועלתה לאתר הרישוי רק ביום 23/10/2019.

לטענת העוררת היא פנתה למנכ"לית המועצה לקבל ממנה מכתב תמיכה בפתיחת הגן, ולא למנהל אגף החינוך, שכן בחודש יולי 2019 שהה מנהל מחלקת החינוך בחופשה והמנכ"לית מילאה את מקומו. לאחר הגשת הבקשה העוררת פנתה למנהל אגף החינוך במועצה, אשר הביע את תמיכתו בגן לנוכח המענה הייחודי שהוא מעניק לאוכלוסייה המבקשת חינוך מופרד ברוח תורנית לבנות בגיל גן. כיום בידי העוררת מכתב מאת מנהל אגף החינוך ברשות התומך בהפעלת הגן ומסביר את הסיבה להגשה המאוחרת.

לטענת העוררת הגן נותן מענה חינוכי לרצון ההורים המבקשים לשלוח את בנותיהם לחינוך תורני מפורד לבנות. גן זה ישרת הורים לבנות מרחבי גוש עציון במקביל לגנים תורניים מופרדים הקיימים לבנים. מענה חינוכי מסוג זה – גן תורני מופרד לבנות – התקיים בעבר, ומזה מספר שנים לא קיים ברשות המקומית.

הסיבה להגשת הבקשה באיחור, כמתואר גם במכתב מנהל אגף החינוך במועצה, היא כי הצורך לפתוח גן זה כעת עלה רק לקראת סוף שנת הלימודים הקודמת, ומבנה מתאים להפעלת הגן נמצא רק בחודש יולי, אז נחתם חוזה השכירות שצורך לבקשה.

לטענת העוררת לאור האמור במכתבו של מנהל אגף החינוך היא עומדת בתנאי נוהל חריגים, יש להעביר את בקשתה לניתוב ולבחון אותה לגופה.

באשר לנימוקים הנוספים המצוינים במכתב הדחייה - לטענת העוררת כל אלה קשורים לטעות אנוש בהקלדת הנתונים ואין בהם כדי להוביל לדחיית הבקשה:

- **מספר סמל המוסד:** בטופס הבקשה להכרה נרשם בטעות סמל של גן אחר של העמותה. לטענת העוררת כבר ביום 12/6/2019 החלה נציגת העוררת להעלות את הבקשה לאתר, שעה שלגן טרם ניתן סמל גן. קל להבין, בנסיבות אלו, טעות זו של הקלדת מספר גן אחר של העוררת.
- **סיבת ההגשה באיחור:** העוררת הגישה לטענתה מכתב הסבר להגשה המאוחרת שבו ציינה כי מדובר בבקשה חריגה לפתוח גן חדש בעקבות "דרישה גבוהה של הורים לפתוח כיתת בנות לפי רוח תלמוד תורה".
- **כתובת הגן:** הבקשה הוקלדה, כאמור, כבר בחודש יוני, עוד לפני שנחתם חוזה שכירות. מאחר שהעמותה ידעה שהגן ייפתח ביישוב בת-עין, היא ציינה כבר אז ככתובת המוסד החינוכי את הכתובת "בת-עין 1". חוזה השכירות נחתם ביום 14/7/2019 בנכס הנמצא בכתובת ארץ הצבי 27 בבית עין.
- **טופס התאמת תשתית:** הטופס ציין את כתובת המוסד – ארץ הצבי 27, המבנה שבו שוכן הגן. הכתובת שבטופס לא תאמה את הכתובת הכללית שהוקלדה בבקשה "בת-עין 1", כתובת שהוקלדה, כאמור, עוד לפני שנחתם חוזה השכירות.

העוררת מפנה להחלטת הוועדה בערר 203/2017 בעניין מוסדות חלוצה (להלן – "ערר חלוצה"), שם קבעה הוועדה כי יש למשיב (וממילא גם לוועדת הערר) שיקול דעת רחב באשר לסיבות שהובילו את הבעלות להגיש את הבקשה באיחור. במקרה שבפנינו, טוענת העוררת כי הרשות המקומית לא מספקת מענה חינוכי לבנות המבקשות חינוך תורני-חרדי מופרד, ולפיכך יש לאשר את בקשתה כבקשה חריגה.

לאור האמור טוענת העוררת כי יש לקבל את הערר ולהעניק לה רישיון עבור שנת הלימודים תש"ף.

טענות המשיב

לטענת המשיב הבקשה לרישיון הוגשה באיחור והיא אינה עומדת בתנאים הקבועים בנוהל חריגים. החלטת המנכ"ל סבירה וניתנה כדין.

הבקשה הוגשה ביום 17/7/2019 כשלושה וחצי חודשים לאחר המועד שנקבע להגשת בקשות חדשות לרישיון. העוררת ציינה בכתובת הגן את הכתובת בת-עין 1 וצירפה מכתב הסבר להגשה המאוחרת ומכתב מאת מנכ"לית הרשות המקומית.

העוררת לא הגישה יחד עם בקשתה לרישיון את כל מסמכי הסף המתחייבים, ומשכך היא אינה עומדת בתנאי נוהל חריגים: בקשתה להכרה הוגשה לגבי סמל מוסד אחר וחוזה שכירות מתייחס לכתובת ארץ הצבי 27 בבת-עין בעוד הבקשה הוגשה לגבי הכתובת בת-עין 1. טופס התאמת תשתית מתייחס אף הוא לכתובת ארץ הצבי 27, בעוד הבקשה לרישיון הוגשה כאמור לגבי הכתובת בת-עין 1.

העוררת אינה עומדת בתנאי נוהל חריגים להגשת בקשה באיחור שכן היא לא צירפה לבקשתה מכתב מאת מנהל מחלקת החינוך במועצה כאמור בסעיף 2.3 לנוהל חריגים. בנוסף, במכתב שהוגש מאת מנכ"לית המועצה לא צוינה הסיבה להגשת הבקשה באיחור ובוודאי שלא צוינה סיבה המנויה בסעיף 4 לנוהל.

באשר לסיבה לכך שהבקשה הוגשה באיחור, העוררת עצמה ציינה במכתב ההסבר כי הסיבה היא "דרישה גבוהה" מצד הורים לפתוח את הגן. סיבה זו אינה אחת מן הסיבות המנויות בנוהל.

המשיב מדגיש את החשיבות בהמצאת מסמכי סף במועד הגשת הבקשה לרישיון, על מנת שהבקשה לרישיון תונח במועד ובצורה בהירה בפני הגורמים האמונים על פתיחת שנת הלימודים כסדרה. המשיב מציין כי אין טעם לבדוק בקשה שחסרים בה מסמכי סף, וכי קבלת מסמכים במועד מאוחר יותר מרוקנת מתוכן את נוהל הרישוי. הגשת המסמכים טיפין טיפין גורמת לבזבז זמן ומשאבים ומקשה על עבודת המשיב ויישום הוראות חוק הפיקוח, וגורמת לחוסר וודאות במערכת החינוך כולה. קבלת בקשה ללא מסמכי סף אף פוגעת בעקרון השוויון והיא מלמדת כי אין לגוף מבקש הרישיון את מידת הרצינות והאחריות הדרושה לניהול מוסד חינוכי.

לאור כל האמור טוען המשיב כי החלטת המנכ"ל לדחות את הבקשה לרישיון, אשר אינה עומדת בתנאי נוהל חריגים, ניתנה כדין ויש לדחות את הערר.

דיון והכרעה:

נהלי הרישוי

"נוהל הגשת בקשות חריגות לפתיחת מוסדות חינוך לשנת הלימודים תש"פ" (להלן - "נוהל חריגים"), מגדיר את האופן שבו יבחן המשיב בקשות לקבל רישיון אשר לא הוגשו במועדים שנקבעו בנוהל הרישוי.

כאמור בסעיף 1 לנוהל חריגים, הנוהל מיועד אך ורק לבקשות חדשות (לרבות: העברת מבנה, תוספת מבנה, פיצול מבנה והעברת בעלות), ונקבע בו כי הוא אינו מיועד לבקשות שחסרות מסמכי סף או כל פרט אחר נדרש.

בנוהל חריגים נקבעו שני תנאי סף לדיון בבקשה שהוגשה באיחור, קרי – שלא במועד הקבוע בנוהל הרישוי (3.1.3) - וככל שתנאים אלה אינם מתקיימים – תידחה הבקשה על הסף.

האחד – תנאי פרוצדוראלי: שהבקשה הוגשה באופן מלא ותקין, קרי, צורפו אליה כל מסמכי הסף, ולא נמצא באיזה מן המסמכים פגם או אי-התאמה כלשהם.

השני – תנאי מהותי: המוסד מהווה פתרון חינוכי בלעדי לתלמידים, וללא מוסד זה לא יהיה פתרון חינוכי לתלמידים שצפויים ללמוד בו. להוכחת תנאי סף זה, קובע הנוהל כי יש לצרף מכתב הסבר מן הבעלות על הסיבה להגשת הבקשה באיחור וכן מכתב מפורט ומנומק בחתימת מנהל מחלקת החינוך ברשות המקומית כי הוא תומך בהגשת הבקשה באופן חריג, המפרט את הצורך במוסד החינוכי כגון: נתוני הרישום והשיבוץ התומכים בצורך במוסד החינוכי, קיומן של אלטרנטיבות חינוכיות, ייחודיות ככל שרלוונטית ועוד, וכן כל מידע נוסף שיכול לתמוך בעמדת הרשות, ולפיה אין כל פתרון חינוכי אחר מלבד הגורם המבקש.

מעבר לתנאי הסף הנזכרים לדיון בבקשה שהוגשה באיחור, סעיף 4 לנוהל קובע רשימה סגורה של נימוקים שיצדיקו הגשה באיחור. כלומר, מי שמגיש בקשה באיחור, בקשתו תידון אך ורק אם הבקשה לא הוגשה במועד בשל אחת מן הסיבות שמנויות באותו סעיף.

אם התקיימו שני תנאי הסף המצטברים שצוינו לעיל, ורק אז, יש לבחון עוד האם המבקש הוכיח כי הסיבה להגשת הבקשה באיחור היא אחת מן הסיבות המנויה בסעיפים 4.1-4.5 לנוהל חריגים.

רק אם התקיימו כל התנאים הנזכרים – יבחן המשיב את הבקשה לגופה.

שיקול הדעת בעת החלת נוהל חריגים

הסוגיה שבפנינו - אופן החלתו של נוהל חריגים - נדונה בעבר על ידי ועדת הערר בשורת החלטות (ראו למשל עררים 102,103/16 בעניין קהילה חינוכית קצות החושן, קרית ספר, וכן בעררים 20/16, 23/16, 91/16). עררים אלה התייחסו לנוהל החריגים בנוסחיו הקודמים, אולם הדברים שנאמרו שם נכונים גם לענייננו, וגם ביחס לנוהל חריגים שפורסם לקראת שנת הלימודים תש"ף. נשוב על עיקרי הדברים על מנת ליישם בנסיבות המקרה שבפנינו.

חוק לימוד חובה, תש"ט-1949 (להלן - "חוק לימוד חובה") קובע, בסעיפים 1 ו-6 שבו, כי כל ילד מגיל שלוש ואילך זכאי לחינוך חנינם במוסד רשמי או במוסד מוכר-שאינו-רשמי. סעיף 7 לחוק קובע, כי המדינה היא האחראית למתן חינוך חובה לפי חוק זה וכי קיום מוסדות חינוך רשמיים למתן חינוך חובה חנינם מוטל על המדינה ועל רשות החינוך המקומית במשותף. פעמים שהרשות המקומית בוחרת לממש את חובתה לספק חינוך חנינם, גם בהתבסס על מערך של מוסדות פרטיים.

ועדה זו קבעה בהחלטות שונות, כי הזכות לחינוך, ככל זכות אחרת, היא זכות יחסית הכפופה ומוגבלת מכוח זכויות ואינטרסים מתחרים. הדרישות המופיעות בחוק הפיקוח מעגנות חלק מהמגבלות המוטלות על הזכות לחינוך ומשקפות, בין היתר, את חובתו של המשיב להגן על זכותם של הילדים לחיים ולשלמות הגוף, לרווחה גופנית ונפשית ובפרט: לחינוך ברמה פדגוגית נאותה. הגנה על זכויות אלו מחייבת מערך פיקוח ובקרה בדמות נהלי הרישוי של המשיב. ועדה זו שבה וקבעה, כי למעט מקרים חריגים ביותר שבהן מתקיימות נסיבות חריגות ומיוחדות, חובה על מבקשי רישיונות למלא אחר הוראות נוהל הרישוי ולהקפיד בהוראות אלה - קלה כבחמורה - על מנת שלא לפגוע ביכולתו של המשיב לפקח על מוסדות החינוך וכדי להבטיח כי אלו עומדים בדרישות הסף ואין חשש כי יגרם נזק לשלומם ורווחתם של הילדים או כי לא יקיימו רמה פדגוגית נאותה.

יחד עם זאת, הוועדה קבעה בעבר, כי יש להביא בחשבון גם נסיבות חריגות ומיוחדות אשר יחייבו סטייה מנהלי הרישוי. לשם כך התקין המשיב את 'נוהל חריגים' המאפשר לדון בבקשות לרישיון שאינן עומדות בדרישות המופיעות בנהלי הרישוי. נוהל חריגים קובע, כי ועדת חריגים "תדון אך ורק במקרים שבהם הבקשה מתייחסת למוסדות המהווים פתרון חינוכי בלעדי לתלמידים". סעיף 4 לנוהל חריגים מונה רשימה סגורה של מקרים שאפשר להביא לדיון בפני ועדת חריגים. המכנה המשותף למקרים אלו הוא, כי האחראים להגשת הבקשה לרישיון באיחור הם הרשות המקומית או המדינה. רק במקרים אלו ניתן להגיש בקשה לוועדת חריגים וגם אז – חובה לצרף את כל המסמכים הנדרשים בנוהלי הרישוי.

עניינה של העוררת

העוררת הגישה את בקשתה לרישיון במהלך חודש יולי 2019, כשלושה וחצי חודשים לאחר המועד האחרון הקבוע להגשת בקשות לרישיון, וכחודש וחצי לפני פתיחת שנת הלימודים.

במסגרת הערר ובמסגרת הדין בערר טענה העוררת כי היא הגישה את בקשתה רק לאחר שנודע לה כי קיים ביקוש גבוה מצד הורים לבנות לפתוח גן ילדים תורני מופרד לבנות בשכבות הגיל 3 ו-4. גנים תורניים מופרדים לבנים קיימים ברישיון המשיב במועצה, אולם לא קיים גן מפורד תורני שמיועד לבנות. גן כאמור פעל בעבר במועצה, אולם הוא נסגר בהיעדר ביקוש. כעת עלה הביקוש לחינוך שכזה.

העוררת צירפה לבקשתה מכתב מאת מנכ"לית המועצה מיום 9/7/2019 שבו כתבה כי:

"מועצה אזורית גוש עציון בהסכמה עם הנהלת הישוב, מאשרת פתיחת גן תלמוד תורה בנות ביישוב בת-עין. בהצלחה רבה!"

העוררת צירפה הסכם עליו חתומים מזכיר היישוב בת-עין ומנכ"ל העוררת, לפיו המועצה מאשרת לפתוח את גן הילדים לבנות ביישוב בתנאים: יהיה גן אחד בלבד מופרד לבנות, שבו ילמדו 20 בנות; האישור תקף לשנה אחת בלבד. בנוסף פורטו תנאים נוספים באשר למספר הבנות שילמדו בגן וצוין כי לקראת שנת-הלימודים תשפ"א תיערך פגישה שבה יוצבו תנאים להמשך קיומו של הגן.

לעניין מכתב הרשות המקומית שתומך בדיון בבקשה שהוגשה באיחור: אף אם נקבל, לצורך הדין, את טענת העוררת כי מנהל אגף החינוך שהה בחופשה בחודש יולי 2019, וכי מנכ"לית הרשות שימשה כממלאת מקומו (אף שטענה זו לא הוכחה) הרי שבכל מקרה מן ההיבט המהותי, אין באף אחד מהמסמכים שהביאה העוררת מהרשות המקומית לתמיכה בבקשה לרישיון, כדי לעמוד בנטל ההוכחה הנדרש על פי סעיף 2.3.1 לנוהל חריגים: מנכ"לית הרשות, כמו גם ההסכם בין העוררת והיישוב בת-עין, לא פירטו את הצורך במוסד החינוכי, את נתוני הרישום והשיבוץ התומכים בצורך בגן זה, את מידת קיומן של אלטרנטיבות חינוכיות ייחודיות ככל שרלוונטיות, וכל מידע נוסף התומך בעמדת הרשות כי אין כל פתרון חינוכי אחר התומך בעמדת הרשות. יתירה מכך: מן ההסכם בין מזכיר היישוב בת-עין ומנכ"ל העמותה מתקבל הרושם כי הרשות מאשרת לעוררת לפתוח את הגן בתנאים ותחת מגבלות רבות, וכי אישורה ממילא ניתן למשך שנה אחת בלבד, ולא מן הטעם כי מדובר בפתרון חינוכי בלבדי לבנות אלו. לפיכך, יש מקום לדחיית הבקשה שלא טעמים פרוצדוראליים בלבד, אך ורק בשל כך שהמכתב שצורף לבקשה איננו ממנהל מחלקת החינוך, אלא על בסיס מהותי: **העוררת לא המציאה מכתב מטעם הרשות המקומית התומך בטענתה כי מדובר בפתרון חינוכי בלבדי לתלמידות.**

באשר לסיבת הגשת הבקשה באיחור: במכתב ההסבר מטעם הבעלות העוררת נימקה את האיחור בהגשת הבקשה לרישיון בכך שהצורך לפתוח את הגן התברר רק בסיום שנת הלימודים הקודמת. בשים לב לכך שבמועצה פועלים גנים לבנים, לכך שבעבר היה גן לבנות שהפסיק לפעול ככל הנראה בשל היעדר ביקוש, אין בהסבר זה כדי להניח את הדעת ביחס להגשת הבקשה בשלהי חודש יולי. ככל שמדובר בתלמידות בנות 3 ו-4, לא ברור מדוע התעורר הצורך הדחוף לפתוח את הגן דווקא בסיום שנת הלימודים.

מכל מקום, ברור כי הטענה כי הצורך לפתוח את הגן התברר רק בשלב מאוחר ולאחר המועד הקבוע להגשת בקשות לרישיון אינה מהווה עילה להגשת הבקשה באיחור בהתאם לעילות המנויות בסעיף 4 לנוהל. יודגש:

הגשת הבקשה באיחור תיחשב מוצדקת כאשר האיחור נובע מגורמים שאינם בשליטת מגישי הבקשה. זהו תנאי מהותי שהוא משורש ההצדקה להכיר בבקשות שהוגשו באיחור. בענייננו, האיחור בהגשת הבקשה נופל על כתפי העוררת, שכן האיחור נובע אך מכך שהרצון להקים את הגן התעורר בשלב מאוחר.

לעניין זה אין מקום להשוות את מצבה של העוררת לעניין חלוצה. שם עמדו בפני ההורים לתלמידות שבמוסד שבקשו מוסדות חלוצה להקים תנאים ביטחוניים לא-פשוטים, וחשש מתגבר של ההורים להסיע את הבנות בדרכים שסמוכות לגבול בתקופה בטחונית מורכבת. לאלה נוספו שיקולים שנוגעים למעין הבטחה-שלטונית מצד הרשויות בקשר עם פינוי חבל עזה. אף שקבענו כי הבטחות אלה לא עלו בכירור לכדי "הבטחה שלטונית" מלאה, במובן הדין, אך היה בהן כדי ליצור ציפייה מסוימת אצל המתיישבים, שאף בה התחשבנו בעניין חלוצה האמור.

די היה באלו, על מנת להוביל לדחיית הבקשה על ידי המנכ"ל: הן בשל כך שהעוררת לא המציאה בעת הגשת הבקשה מסמך כלשהו מאת הרשות המקומית לפיו מדובר בפתרון חינוכי בלבדי לתלמידות, והן בשל כך שהסיבה שהיא עצמה ציינה לאיחור בהגשת הבקשה אינה אחת מן העילות המנויות בסעיף 4 לנוהל חריגים, ואף אינה סיבה שהיא חיצונית לעוררת ושלא בשליטתה. מכאן שהחלטת המנכ"ל, במועד שניתנה, היא סבירה וניתנה כדין.

במסגרת הערר העוררת הגישה מכתב מאת מר אבי אלון, מנהל אגף החינוך במועצה האזורית גוש עציון מיום 7/11/2019, קרי, למעלה מחודשיים לאחר פתיחת שנת הלימודים וכחודש לאחר החלטת המנכ"ל בעניינה של העוררת. מיותר לציין כי מכתב זה לא עמד בפני המנכ"ל בעת החלטת הדחייה.

מכל מקום, במסגרת מכתב זה פונה מנהל אגף החינוך למשיב, לאחר שהבקשה נדחתה, ומבקש לשקול מחדש את ההחלטה. מנהל אגף החינוך במועצה מציין במכתבו את העובדות הבאות:

- הגן נפתח ביוזמת הורים והעוררת מתוך מטרה לקיים הפרדה מגדרית כפי שקיים בזרם הממלכתי-חרדי ובזרם המוכר-שאינו-רשמי. ילדי הגן מגיעים מיישובי המועצה ואין בגריעתם ממערכת החינוך של זרם הממלכתי-רדתי כדי להוריד תקן גן ולכן בשלב זה אין לאגף החינוך התנגדות לפתוח את הגן.
- העוררת מפעילה שלושה גני ילדים מופרדים לבנים ברישיון המשיב, ובעבר היה גן מופרד גם לבנות שנסגר. לאחרונה עלה ביקוש לגן שכזה.
- מבנה מתאים נמצא רק בחודש יולי וחווה השכירות נחתם רק ביום 14/7/2019 ולפיכך בקשת הרישוי הוגשה רק בחודש יולי 2019.

גם אם היינו מקבלים מכתב זה, אף שהוגש רק במסגרת הערר, ואף שהוא לא עמד בפני המנכ"ל בעת קבלת ההחלטה, לא נראה כי ניתן לראות באישור המועצה להקמת הגן "בשלב זה" או האמירה בסיפא למכתב כי מדובר ב"חינוך ייחודי" כדי להוביל למסקנה כי בפתרון חינוכי בלבדי לתלמידות.

נעיר, כי אפשר שהיה מקום לראות במוסד החינוכי פתרון חינוכי בלבדי לתלמידות, בשים לב להפרדה המגדרית ולרצונם של ההורים בהפרדה מגדרית זו. ראו לעניין זה, באנאלוגיה, את ערר 49/2018 בעניין בית ספר אלמעלי המעורבת, שם נתנה הוועדה משקל לרצון ההורים ללימודים בבית ספר מעורב מגדרית (מה שמשליך גם על המצב ההפוך, שבו הורים מבקשים בית ספר נפרד מגדרית). כאמור, העוררת לא הרימה את הנטל להראות זאת בעת הגשת הבקשה, ומכאן שהחלטת המנכ"ל במועד שבו התקבלה היא סבירה. כאמור, מכתב מאת מנהל אגף החינוך

נכתב רק ביום 7/11/2019, כשלושה חודשים לאחר הגשת הבקשה שהוגשה בעצמה באיחור ניכר, והוא הומצא אך ורק במסגרת הערר. לא מצאנו מקום לחרוג ולנהוג לפי הסמכות הנתונה לנו לפי סעיף 4(ד) לחוק הפיקוח בנסיבות אלה, ובפרט לאור מסקנתנו כי אין בכך להועיל לעוררת.

כך או כך, אין צורך כי נכריע בשאלה האם מדובר בפתרון חינוכי בלבדי לתלמידות, שכן ממילא מסקנתנו היא כי העוררת הגישה את בקשתה באיחור רק בשל התארגנות מאוחרת, לאחר שנודע לה על ה"ביקוש" לגן שכזה רק בסיום שנת הלימודים הקודמת, ולאחר שהיא מצאה מבנה מתאים לגן רק בשלהי חודש יולי 2019. על כך אין חולק. התארגנות מאוחרת אינה סיבה מן הסיבות המנויות במסגרת נוהל חריגים להגשת בקשה לרישיון באיחור. סעיף 4 לנוהל חריגים קבוע רשימה סגורה של סיבות להגשת הבקשה החריגה באיחור, וקובע כי ניתן להגיש בקשה באיחור רק בהתקיים אחת מסיבות אלו. יתירה מכך: בסעיף 4 לנוהל חריגים נקבע מפורשות כי "יובהר כי לא ניתן יהיה להגיש בקשה במקרה שבו באיחור בהגשת הבקשה נבע מהתנהלות המוסד או הבעלות, כגון התארגנות מאוחרת לפתיחת המוסד וכיוצא בזה."

לטענת המשיב בקשתה של העוררת נמצאה חסרה מסמכי סף, אלא שלאור ההסבר שמסרה העוררת, ומאחר שהמסמכים הוגשו ביחס לכתובת המבנה שהושכר ברחוב ארץ הצבי 27 ביישוב בת-עין, אפשר שלא לא היינו עומדים על הטענה כי הבקשה הוגשה ללא מסמכי סף אילו היה מדובר בעילת דחייה זו בלבד.

נדגיש כי אין בהיעדר חלופה חינוכית כדי להעביר את הנטל לכל הליכי הרישוי, בכל מקרה ובכל מצב, אל כתפי המשיב. קבלת עמדה שכזו תביא, כמובן, לקריסה מוחלטת של הליך הרישוי. השוו לעניין זה: ערר 22/2018 מרכז תורני רענה (חורב).

סיכום של דברים:

בנסיבות מקרה זה המסקנה הברורה היא כי האיחור בהגשת הבקשה נופל על כתפי העוררת ונובע מהתנהלות העוררת עצמה, ששכרה מבנה רק בשלהי חודש יולי 2019 והגישה את בקשתה באיחור בשל היערכות מאוחרת.

מכאן מסקנתנו כי הבקשה לא עמדה בתנאי נוהל חריגים בעת החלטת המנכ"ל, והיא אינה עומדת בתנאי הנוהל גם היום. בנסיבות, אין לתת משקל ניכר לשאלת החלופה החינוכית, שכן הנטל לעניין זה נופל על כתפי העוררת, אשר על אף היעדר החלופה (לטענתה) לא נערכה לפתוח את גן הילדים, אלא באיחור ניכר, כאמור.

הערר נדחה.

תאריך: ה' אדר תש"פ (1.3.2020)

ציפי גולן
חברת הוועדה

יואל בריס ע"ד
יו"ר הוועדה

דוד הרשקוביץ, עו"ד
חבר הוועדה